

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

Needs of Lifelong Learning Promotion Activities for Huaijorakaemak Reservoir in Buriram Province

อภิญญา พลทอม¹ พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข² ภัทรพล มหาขันธ³

Apinya Pomtom, Panpat Plungsricharoensuk, Pattarapol MahaKan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชน ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากที่ครอบคลุม 3 ตำบล ประชากรจำนวน 6,549 คน ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ทำให้ได้จำนวน 378 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 400 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เก็บข้อมูลโดยการสอบถาม 2) ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน คัดเลือกแบบเจาะจง หน่วยงาน/องค์กรละ 1 คน รวมเป็น 6 คน เก็บข้อมูลโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่มีสำคัญความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ มีความต้องการโดยเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลาย

Received: 2020-11-16 Revised: 2020-11-27 Accepted: 2020-11-27

^{1 2 3} หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Master of Education in Lifelong Education and Human Development, Faculty of Education, Silpakorn University. E-mail: apinya.stanghi@gmail.com

ทางชีวภาพป่าไม้ ($\bar{X}$ = 4.34) วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความต้องการในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.41) คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X}$ = 4.55) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.45) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป้ายนิเทศ ($\bar{X}$ = 4.60) สำหรับผู้ให้บริการพบว่า มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33) กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.50) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.44) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X}$ = 4.67) และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X}$ = 4.67) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ ($\bar{X}$ = 4.43) ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็มาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 4.67) วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.86) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบอกเล่า การบรรยายผ่านผู้รู้วิทยากร ($\bar{X}$ = 4.33) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.33) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}$ = 4.50) การบริหารจัดการที่มีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.67)

คำสำคัญ (Keywords) : ความต้องการ; กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต; อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

Abstract

The objective of this research was to study the need of lifelong learning promotion activities for Huaijorakaemak reservoir in Buri Ram province. The research model Survey Research The data was collected from 2 groups. The first group was users who lived in Huaijorakaemak reservoir which covered three sub-districts as 6,549 people. The researcher applied the Taro Yamane Sample Size Table to determine population size by using the level of confidence at 95% and level of error at 5%. The obtained calculation result was 378 samples. The researcher decided to collect the data from 400 people through an accidental sampling method which applied questionnaires to gather information. The second group was

service providers who were officers of six organizations that provided services or organized activities at Huaijorakaemak Reservoir area. The sample was selected by a purposive sampling method as one person of each organization for a total of six people. The data was collected by questionnaire and interview and analyzed through percentage, mean, and standard deviation. The research result presented that the users needed lifelong learning promotion activities for Huaijorakaemak reservoir at a high level in all activities ($\bar{X} = 4.40$). The walk and run with nature study activity had the highest mean ($\bar{X} = 4.60$). The content related to being an important water resource which was the highest need ($\bar{X} = 4.35$). average level was the sustainable advantage utilization of water resources ($\bar{X} = 4.50$). The content related to biological status had the average need at a high level ($\bar{X} = 4.34$) and the most average sub-content was the biodiversity of forest ($\bar{X} = 4.34$). The lifelong learning promotion method which had a high level of need ($\bar{X} = 4.41$) and the highest average level was an educational tour ($\bar{X} = 4.55$). The learning support equipment which had the highest level ($\bar{X} = 4.45$) on both need and average was a bulletin board ($\bar{X} = 4.60$). In terms of service providers, the research results found that their need of lifelong learning promotion activities was at a high level in all activities ($\bar{X} = 4.33$). The walk and run with nature study activity received the highest average level ($\bar{X} = 4.60$). The contents related to being an important water resource which was the highest ($\bar{X} = 4.44$) on both need and average level were the conservation on wetlands ($\bar{X} = 4.67$) and sustainable advantage utilization of water resources ($\bar{X} = 4.67$). The contents related to biological status which had the highest need ($\bar{X} = 4.34$) and average level were the knowledge, background, importance, related laws of non-hunting on wildlife ($\bar{X} = 4.67$). The lifelong learning promotion methods which had a high level of need ($\bar{X} = 3.86$) and the highest average level were statement and lecture through educator, expert, ($\bar{X} = 4.33$) and the use of video ($\bar{X} = 4.33$). The learning support equipment which had the highest level ($\bar{X}$

=4.04) on both need and average was an electronic media ($\bar{X}$ =4.50). The managements with the highest ($\bar{X}$ =4.42) need and average level were media and equipment used for the activities ($\bar{X}$ =4.67).

Keywords: Need; Lifelong Learning Promotion Activities; Huaijorakaemak Reservoir

บทนำ (Introduction)

การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ การเรียนรู้จะได้ผลดีต้องมีการจัดหรือส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล และการใช้ทรัพยากรมีในชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่หรือศูนย์รวบรวมข้อมูล ความรู้ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในแต่ละด้าน รวมทั้งสร้าง ความเพลิดเพลินแก่ผู้ใช้บริการ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาคน มีบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ สังคม และโลก

พื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสำคัญในฐานะพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ ความพิเศษของพื้นที่เป็นจุดศูนย์กลางเส้นทางการบินของนกอพยพตามฤดูกาลไม่น้อยกว่า 170 ชนิด และสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนนกกระเรียนพันธุ์ไทยที่สูญพันธุ์ไปแล้วกว่า 60 ปี คืนสู่ธรรมชาติสำเร็จอีกครั้ง ภายใต้โครงการสำคัญขององค์กรสวนสัตว์ การทดลองเปลี่ยนนกกระเรียนพันธุ์ไทยจากสภาพเพาะเลี้ยงกลับคืนสู่พื้นที่ ที่แรกและเดียวในประเทศไทย ที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจึงมีความสำคัญในฐานะแหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ในด้านการศึกษาหาความรู้ที่มาของมนุษย์ สัตว์ และสภาพแวดล้อม เพื่อทำความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และเพื่อการอนุรักษ์ (วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา, 2561, 87) เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากพื้นที่ชุ่มน้ำ อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ จำเป็นต้องจัดส่งเสริมการเรียนรู้ให้เข้าถึงประชาชน ผู้ใช้บริการ หรือกลุ่มผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง มีความเหมาะสมให้เลือกเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายรูปแบบ วิธีการ และช่องทางในการเรียนรู้มากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมาย สร้างแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพ และมาตรฐาน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ซึ่งมี

ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2562, ออนไลน์) ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้สามารถปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้การใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสร้างหรือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของผู้เรียนรู้ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนรู้ทดลองเล่น และปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อความสนใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากลอง (พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข และศิริบุณ จงวุฒิเวศย์ 2557, 106)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยสำรวจ (Survey Research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการ

2.1 ผู้ใช้บริการ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งครอบคลุม 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะแกโพรง ตำบลบ้านบัว และตำบลเสม็ด มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,549 คน (ที่มา: สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2562) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane 1973) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ที่จำนวน 378 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 400 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2.2 ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน ได้แก่ นักวิชาการ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้อำนวยการ ท้องถิ่นและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานศูนย์การศึกษาอนุรักษ์และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และนักวิชาการ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ และคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเกณฑ์คัดเลือกดังนี้ คือ 1) เป็นผู้มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 2) เป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่มีบทบาทและส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3) เป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามผู้ใช้บริการที่อาศัยในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เรื่อง ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ถามใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม 2) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 4) ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 5) ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดในบุรีรัมย์ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ มีลักษณะเป็นการสำรวจแบบปลายเปิด (Open-ended)

2. แบบสอบถามผู้ให้บริการ เรื่อง ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ถามใน 5 ประเด็น 1) กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วย

จรรยาบรรณในภาพรวม 2) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 4) ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 5) ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดบุรีรัมย์ 6) ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ มีลักษณะเป็นการสำรวจแบบปลายเปิด (Open-ended)

3. แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questionnaire) สำหรับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ได้แก่ นักวิชาการ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้อำนวยการ ท้องถิ่นและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และนักวิชาการ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 12 ข้อคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสืออนุญาตลงพื้นที่และหนังสือขอข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานราชการ และเอกชน ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท้องถิ่นและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 6 หน่วยงาน

2. ผู้วิจัยลงพื้นที่วิจัย อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเก็บข้อมูลกับผู้ใช้บริการ ได้แก่ ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 คน ระหว่างเดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2563

3. ผู้วิจัยประสานงาน โดยการนัดสัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายการสัมภาษณ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท้องถิ่นและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 6 หน่วยงาน

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้ให้บริการจำนวนทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 26 – 30 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ การประกอบอาชีพ เกษตรกร ทำไร่ ทำนา ทำสวน ปศุสัตว์ ประมง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมออกกำลังกาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางการบอกต่อ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

ผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) โดยมีกิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมากิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.44$) กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.35$) โดยมีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ($\bar{X} = 4.44$) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ($\bar{X} = 4.43$) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 4.40$) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ ($\bar{X} = 4.38$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.36$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ ($\bar{X} = 4.31$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.31$) และความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) โดยเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ($\bar{X} = 4.41$) ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.37$) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.37$) ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 4.36$) ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.35$) ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.31$) และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) วิธีการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้ ($\bar{X} = 4.51$) เกมและนันทนาการ ($\bar{X} = 4.47$) การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.45$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 4.45$) การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การดูอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.41$) การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.39$) การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 4.38$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสาธิต ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยาย วัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา วิทยากร ผู้รู้ โค้ด มักคุเทศก์ ($\bar{X} = 4.55$) และห้องสมุด ห้องค้นคว้า ($\bar{X} = 4.55$) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชม ภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ($\bar{X} = 4.53$) ห้องนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.49$) อาคารศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) และรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แผ่นพับ ใบปลิว ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ความต้องการของผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามจากจำนวนทั้งหมด 6 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 46 -50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 5 คน และปริญญาโทจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ตอบแบบ

สอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมออกกำลังกาย เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และนกกระเรียนพันธุ์ไทย และชมทัศนียภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

ผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) กิจกรรมค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.50$) และกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก ($\bar{X} = 4.17$) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.4$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.67$) และความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ($\bar{X} = 4.17$)

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.43$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น

นกน้ำชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่น นกปากซ่อมหน้าดำ เขี้ยวดำ นกอ้ายจั่ว นกกระสาแดง ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) วิธีการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.33$) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) การสาธิต ($\bar{X} = 3.83$) การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้ ($\bar{X} = 3.83$) เกมและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.83$) การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 3.67$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 3.50$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 3.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอบรม ($\bar{X} = 3.37$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.33$) วิทยากรผู้รู้ ใกล้เคียงมาก ($\bar{X} = 4.17$) ห้องนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.00$) แผ่นพับ ใบปลิว ($\bar{X} = 4.00$) ห้องสมุด ห้องค้นคว้า ($\bar{X} = 3.83$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา บุคลากร ผู้รู้ ผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.50$) และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$) การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.33$) การวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$

=4.33) การดำเนินตามแผนงานหรือแผนโครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.33) งบประมาณจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.33) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการมีต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้ 1. ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ 2.วิทยากร ผู้รู้ ใกล้เคียง 3.ห้องสมุด ห้องค้นคว้า 4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล 5.ห้องนิทรรศการ 6.อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ 7.แผ่นพับ ใบปลิว สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนผู้เรียนประสบความสำเร็จต่อเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ผู้จัดการเรียนรู้ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สื่อ บุคลากรมีความรู้เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาต่อผู้เรียน หรือสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ไม่ขึ้นอยู่กับผู้จัดการที่เป็นสถานศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว ภาคประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุภามาศ อำดวง (2554) ที่ศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการในการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน แบ่งเป็น 3 ภาคส่วน คือ 1. ภาครัฐ 2. ภาคเอกชน และ 3. ภาคประชาชน ภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับด้านงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการโดยการจัดสรรเงินทุน และบุคลากรให้กับแหล่งการเรียนรู้ มีการวางนโยบาย เพื่อการสนับสนุน และส่งเสริมการกำหนดเนื้อหา และการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ภาคเอกชน ควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้แหล่งการเรียนรู้ในวัดมีความน่าสนใจ และดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามาใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น ภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนในฐานะที่เป็นทั้งเจ้าของแหล่งการเรียนรู้ และผู้ใช้บริการ ช่วยดูแลรักษาให้แหล่งการเรียนรู้มีความสะอาด เป็นระเบียบ และคงความเป็นเอกลักษณ์เอาไว้ให้นานนอกจากนี้งานวิจัยฉบับนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายดาว แก้วชัย (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอด

ชีวิต พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการบริการของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเยาวชนจากการวิเคราะห์ความต้องการการบริการของแหล่งการเรียนรู้ 6 แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หอศิลป์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ และสวนสาธารณะ ความต้องการการจัดเตรียมสถานที่ให้บริการสวยงามสำคัญมากกว่าข้อมูลเนื้อหา เนื่องจากความต้องการสภาพแวดล้อม บรรยากาศ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ของสถานที่นั้นๆ ที่จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังได้เสนอแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้ 1.ห้องสมุด ควรมีเนื้อหาความรู้ทั่วไปที่ทันสมัยและอัปเดตข้อมูลใหม่ เสมอ และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ 2. พิพิธภัณฑ์ ควรมีการนำศิลปะมาประยุกต์ในการจัดนิทรรศการ 3.อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรนำเสนอเนื้อหาในเรื่องของ วิทยาศาสตร์ที่ใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน 4.หอศิลป์ ควรมีการ แสดงออกที่ชัดเจนว่าในแต่ละช่วงมีการจัดนิทรรศการ งานแสดง หรืองานสัมมนา 5.ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ ควรจัดกิจกรรมที่นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ 6.สวนสาธารณะ ควรรักษาความเป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเยาวชนที่เข้าใช้สวนสาธารณะให้ความสนใจกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นแหล่งเรียนรู้จึงควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ

ด้านผู้ให้บริการ มีความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 2) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ 3) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ 4) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ 5) ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ 6) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 7) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ 8) ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ 9) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ 10) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ 11) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก 12) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำ และการตรวจวัดคุณภาพน้ำ

เนื่องจากอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก สร้างขึ้นเพื่อการชลประทาน และการประปาของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 โดยสำนักนโยบายและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จึงคำนึงถึงความสำคัญด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เป็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เนื้อหาที่พูดถึงบริบทของชุมชน คุณลักษณะของพื้นที่ชุ่มน้ำระบบนิเวศที่มีบทบาทหน้าที่ตลอดจนคุณค่า และความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ พืช และสัตว์ เป็นเนื้อความรู้ที่สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงสำหรับคนในพื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมต่างๆ ประชาชนที่อาศัยบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3 ตำบล ซึ่งได้แก่ ตำบลเสม็ด ตำบลบ้านบัว ตำบลนาสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้เนื้อหากิจกรรมการแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากให้เป็นเรื่องใกล้ตัว หรือเพื่อเป็นองค์ความรู้พื้นฐานใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต ความรู้พื้นฐานจากเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญทำให้ประชาชนเกิดความตระหนัก เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ ได้กล่าวถึงเนื้อหาการเรียนรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เรื่องที่ควรให้ประชาชนศึกษา และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมเป็นอย่างมากและโดยเร่งด่วน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ เนื่องจาก จังหวัดบุรีรัมย์ประสบปัญหาเรื่องภัยแล้ง การเรียนรู้กิจกรรมการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ช่วยแก้ปัญหาเมื่อชาวบ้านพบเจอ หรือประสบภัย นอกจากนี้ กศน. จังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวถึงความสำคัญของเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ว่ามีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีฐานะความสำคัญเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ ประโยชน์ที่ได้จากความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำส่งผลให้เกิดกิจกรรมเนื้อหาการเรียนรู้อื่นๆตามมา เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกิดเป็นกิจกรรมสอนนก กศน. จังหวัดบุรีรัมย์ หรือหน่วยงานทางการศึกษา สามารถนำนักเรียนของตนเองเข้าไปใช้บริการ เพื่อแสวงหาประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากได้ในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะการทำกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมเรียนรู้ในรูปแบบการ เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรจัดในวิธีการทัศนศึกษา ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ควรจัดบริการ คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อจัดแหล่งการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อหา เช่น การเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก สถานภาพทางชีวภาพ ของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก

เอกสารอ้างอิง (References)

- ประกายดาว แก้วชัยเถร. (2561). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข และศิริบุณ จงวุฒิเวศย์. (2557). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 12(2), 106-123.
- สุภามา สอด้วง. (2554). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). **ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://wetlands.onep.go.th/index.html>. [20 ตุลาคม 2562]
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.moe.go.th>. [17 ตุลาคม 2562]